

- повний, практично у реальному масштабі часу, контроль складських процесів і процесу комплектації – візуалізація *on-line* поточного стану запасу по окремих матеріалах з врахуванням їх специфічних властивостей, наприклад, продовольчих товарів або медикаментів, термінів їх споживання, що і дає змогу, завдяки своєчасному генеруванню автоматичних рапортів про їх стан, відділу продажу фірми швидко реагувати на надзвичайні випадки;

- продуктивність системи і її окремих функціональних зон;
- мінімізація помилок комплектації (майже 0 % помилок);
- недопущення виникнення ситуацій “неконтрольованих витрат”, тобто здійснення крадіжок;
- низькі витрати за рахунок зменшення обслуговуючого персоналу;
- пристосування до специфічних потреб, які пов’язані з товарами, а також циклами виробництва і розподілу.

Як це відбувається на практиці?

У Польщі переважає думка, що високі витрати на впровадження у практику автоматизованих складських систем, що порівняно з невеликими ресурсними витратами на працю людей не заохочує власників фірм до інвестування у засоби автоматизації і логістики.

Однак навіть малим і середнім фірмам варто було б зайнятися розподілом витрат, пов’язаних з впровадженням нових технологій щодо обміну і аналізу даних.

Думаємо, що ситуація найближчим часом зміниться на користь використання зручних, автоматизованих технологій.

УДК 336.41(164)

В.І. Волохов, О.М. Ріхтер

Рівненський філіал інституту слов’янознавства

ЛОГІСТИКА В СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ БАНКУ

© Волохов В.І., Ріхтер О.М., 2001

Визначено місце банківської системи України в логістичних процесах. Запропоновано використання логістичної концепції для підвищення ефективності діяльності банків.

The place of bank system of UKRAINE in logistical processes is revealed. Use of the logistical concept for increase of efficiency of activity of banks is offered.

Найважливішим для стабілізації економіки і створення нової економічної системи є встановлення та оптимізація господарських зв’язків. В зв’язку з цим останнім часом в Україні має місце розвиток логістики і як господарського процесу, і як функції управління, і як науки.

Вивчення публікацій, що стосуються розвитку та впровадження логістики в Україні, вказує на недостатність уваги, яка приділяється банківській системі як суб’єкту макро- та мікрологістики.

Основним завданням логістики є оптимізація потоків в логістичних системах. Рух матеріальних та інформаційних потоків здійснюється в рамках логістичних ланцюгів.

Між усіма суб'єктами логістичних ланцюгів існує потік взаємних розрахунків. Здебільшого реалізація потоку взаємних розрахунків здійснюється за допомогою банківських продуктів. На рис. 1 показана принципова схема логістичних ланцюгів у разі, коли потік взаємних розрахунків забезпечується за допомогою банківських продуктів.

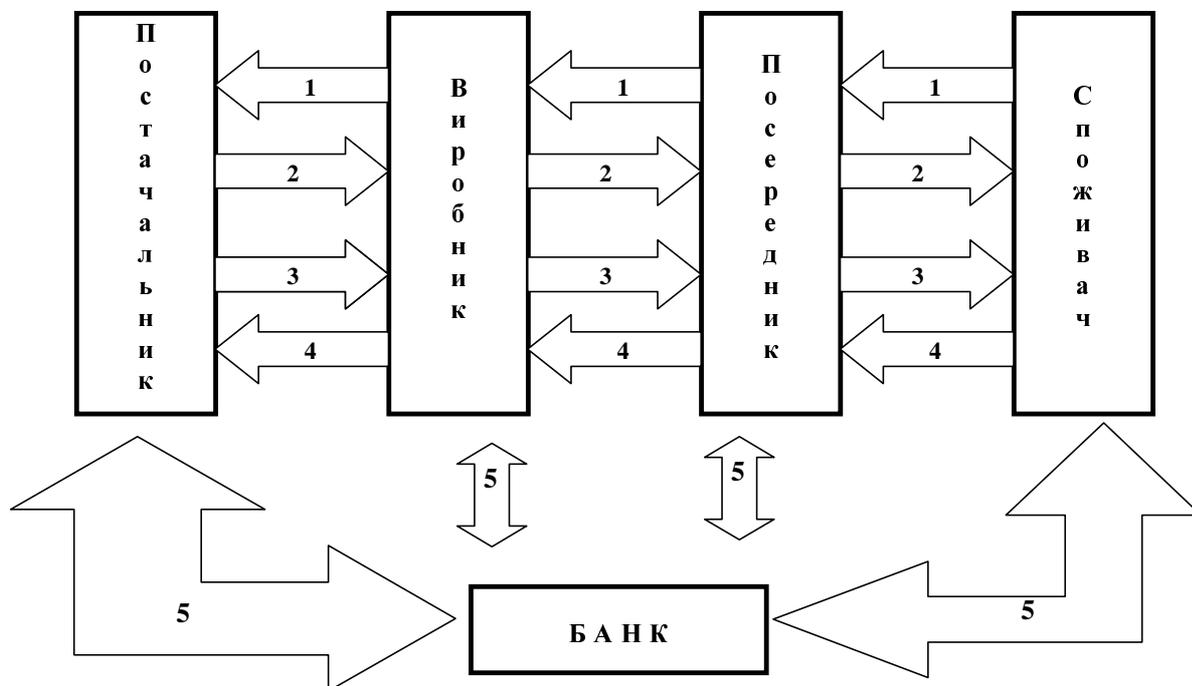

Рис. 1. Принципова схема логістичних ланцюгів при використанні банківських послуг:
 1 – зворотний інформаційний потік; 2 – матеріальний потік;
 3 – супроводжувальний інформаційний потік, що включає перевізні документи;
 4 – підтвердження надходження вантажів; 5 – взаємні розрахунки

При загальнодержавній кризі неплатежів, яка поширилась на усі сфери економіки, не-ефективне забезпечення грошових потоків у будь-якому логістичному ланцюгу може призвести до блокування навіть найоптимізованіших матеріальних та інформаційних потоків, які з'єднують суб'єкти господарювання. Внаслідок цього можуть виникнути збитки як у постачальника, так і у виробника та посередника, а також власні потреби кінцевого споживача залишаться незадоволені.

Тому, на думку авторів, необхідно приділити достатньо уваги вивченню ефективної організації взаємодії між банком як суб'єктом забезпечення грошових потоків, підприємством-товаровиробником, посередником та споживачем. Ефективне і правильне застосування фінансових інструментів, реалізацію яких забезпечує банк, може оптимізувати як внутрішні, так і зовнішні матеріальні та інформаційні потоки щодо підприємства.

З практики господарювання відомо, що в процесі виробничо-комерційної діяльності, як правило, виникає дисбаланс між обсягом обігових коштів, необхідних для здійснення статутної діяльності підприємства, та їх фактичної наявності в грошовій формі. Цей дисбаланс може мати різні напрямки та періодично змінюватись під впливом багатьох факторів. Тобто в певний період на одному підприємстві має місце надлишок грошових коштів, а на другому – дефіцит, тому виникає об'єктивна потреба в виконанні функцій перерозподілу грошових ресурсів та обслуговуванні відповідного грошово-кредитного ринку. Розв'язанням цих проблем і займається банківська система. Отже, потрібно відзначити, що у

взаємних розрахунках між суб'єктами господарювання банк може виконувати не тільки функцію проведення грошових потоків (здійснення готівкових або безготівкових розрахунків за розпорядженням клієнтів), але і забезпечувати використання таких фінансових інструментів, як вексельні розрахунки, акредитив, гарантія, порука, авалування боргових зобов'язань, кредитування тощо. Останнє створює умови для усіх учасників логістичної системи, в яких вирішення проблеми дефіциту власних грошових коштів за допомогою банку забезпечує суб'єкту господарювання здійснення матеріальних потоків не тільки на запланованому рівні, а навіть додатково їх оптимізує у напрямку швидкості руху та обсягів.

Окрім проблематики стосовно ефективної організації відносин між підприємством та банком, не можна залишати поза увагою те, що банк являє собою окремий специфічний суб'єкт, який потребує застосування логістичних підходів при виконанні багатьох процесів. Кожен господарюючий суб'єкт має справу з грошовими коштами, однак, якщо на виробничо-комерційному підприємстві, органі, установі тощо ці потоки, незважаючи на їх важливість, обмежені в масштабах, то в банку грошові кошти є основною складовою матеріального потоку.

Класично в логістиці потоки поділяються на матеріальний та інформаційний, тобто рух грошових коштів має своє відображення в матеріальному потоці. На думку авторів, у банківській логістиці рух грошових коштів необхідно відокремити з матеріального потоку в окремий – грошовий потік. Звідси маємо таку класифікацію потоків, характерних для банківської логістики, яка показана на рис. 2.

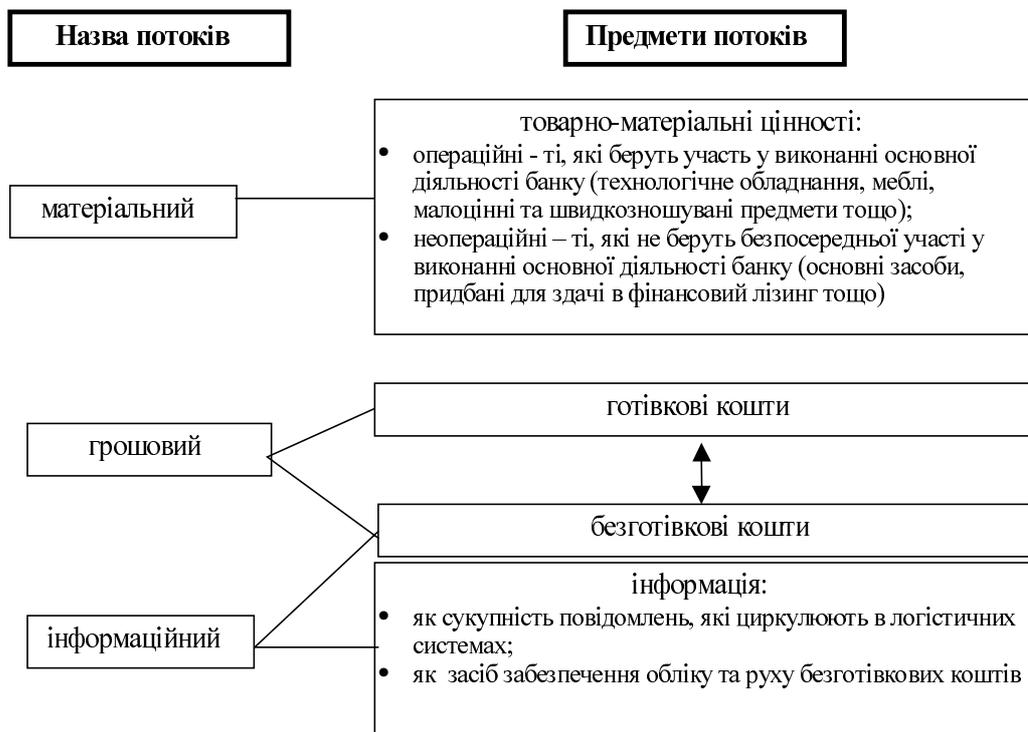

Рис. 2. Принципова схема потоків у банківській логістиці

На рис. 2 показана ще одна специфічна особливість логістичних потоків у банку – грошові кошти мають властивість розподілу на готівкові (фізично існуючі банкноти) та безготівкові (існують у вигляді записів на банківських рахунках в рамках системи електронних платежів). Причому ці дві категорії, без технологічних обмежень, можуть пере-

творюватись одне в одне як в прямому, так і в зворотному напрямку. При розгляді безготівкових коштів мова йде про гроші, але в логістичній системі, можливо, їх потрібно одночасно розглядати і як складову інформаційного потоку. Це твердження можна обґрунтувати так, що облік та рух безготівкових грошей здійснюється за допомогою інформаційних програм та засобів електронного зв'язку, які разом утворюють систему електронних платежів. Організація роботи з готівковими коштами супроводжується відчутними витратами, які забезпечують процеси охорони, транспортування, зберігання, перерахунку тощо. Тому переважна більшість загального грошового обігу здійснюється в безготівковій формі, яка має значні переваги перед готівковою і тому є набагато ефективнішою і доцільнішою як для суспільства в цілому, так і для кожного окремого економічного суб'єкта. По-перше, значно скорочуються суспільні витрати обігу. По-друге, створюються сприятливі умови для державного регулювання грошового обігу. По-третє, поліпшується економічне становище суб'єктів грошового обігу, оскільки прискорюється обіг їх грошових коштів, забезпечується тісний зв'язок їх з банками та з грошово-кредитним ринком в цілому. Тому усім учасникам логістичної системи має бути вигідно розраховуватись за своїми зобов'язаннями в безготівковій формі через банки, що, своєю чергою, буде сприяти оптимізації усіх можливих потоків. Отже, можна зробити висновок, що одним з найважливіших завдань банківської логістики є оптимізація раціонального перерозподілу грошового потоку на готівкові та безготівкові кошти, з метою мінімізації витрат для банків і клієнтів.

Тому в банківській логістиці інформаційні потоки набувають все більшого значення. Формування в банківській сфері інформаційної системи – складний і багатоплановий процес, у якому використовуються усі досягнення сучасних інформаційних технологій, новітніх комп'ютерних систем, які роблять управління грошовими потоками більш ефективним. Нові завдання, що ставляться перед менеджментом банків щодо впровадження логістичних принципів, вимагають від них створення такої інформаційної інфраструктури, яка давала б змогу збирати, організовувати і передавати інформацію відповідно до встановлених завдань. Оптимізація грошових потоків неможлива без ідентифікації, стандартизації джерел інформації, її обробки та передачі, тобто без створення комп'ютерної мережі, яка буде забезпечувати ефективний зв'язок на міжбанківському рівні та на рівні клієнт-банк. Останнім часом впровадження програмного продукту “КЛІЄНТ-БАНК” (система, за допомогою якої клієнт може розпоряджатися коштами на власному поточному рахунку в рамках засобів електронного зв'язку) забезпечує підприємствам оперативність управління власними грошовими потоками та, своєю чергою, зменшує необхідну кількість персоналу, і як наслідок – зменшує витрати банку.

Логістичний підхід до інформаційного потоку в банку дає нові можливості для організації необхідної інформації відповідно до принципів, розроблених логістикою, в чітку систему. На думку авторів інформаційна інфраструктура, що створюється як у межах окремих підрозділів банку, так і банку в цілому на базі останніх розробок комп'ютерної техніки, відповідного програмного забезпечення, перетворює інформацію з допоміжного чинника на самостійну виробничу силу, яка може підвищувати оптимізацію грошових потоків і мінімізувати витрати банку.

Актуальність розвитку логістичної концепції управління банком зумовлена тим, що усі діючі банки в Україні знаходяться приблизно в однакових умовах щодо технологічного та програмного забезпечення інформаційних потоків, тобто конкурентоспроможність банку значною мірою залежить від реалізації ідеї системного підходу до організації управління

матеріальними, грошовими та інформаційними потоками. Сьогодні можливості різко підвищити якість банківських продуктів об'єктивно обмежені. Якщо на ринку є велика кількість установ, які надають банківські послуги, переваги матиме той з них, котрий в процесі їх реалізації зможе забезпечити вищий рівень сервісу. Тому необхідно звернути увагу в процесі менеджменту банків на впровадження логістичного сервісу як засобу підвищення конкурентоспроможності банку.

1. Гаджинский А.М. *Логистика*. – М., 1999. 2. Крикавський Є. *Логистика: Навч. посібник*. – Львів, 1999.

УДК 339.188.4

Я. Дадьо, В. Лассак

Університет ім. Матея Бела, м. Банська Бистриця,
Словацька республіка

Е-ТОРГІВЛЯ – НОВА ЛОГІСТИКА

© Дадьо Я., Лассак В., 2001

Інтернет – мережа мереж – приніс, безумовно, нові логістичні інструменти. Обмін інформацією за допомогою Інтернету має лише мовний бар'єр, при повній відсутності будь-яких традиційних бар'єрів. Обмін невідчутними товарами, особливо в цифровій формі, також відбувається без перешкод. Але матеріальні, відчутні товари вимагають класичної логістики, оскільки традиційні перешкоди є обмежуючим фактором, особливо у Східній Європі. Для декотрих типів товарів е-торгівля одного дня стане єдиним можливим шляхом реалізації.

Internet – network of networks – brought new logistic tools too. Internet exchange of information have only language barriers, no traditional borders. Exchange of intangible products (especially in the digital form) are without barriers too. But tangible product need the classic logistic and here traditional borders are limiting factor, especially in East Europe. For some types of products, e-commerce may be one day the only one logistic way for transaction.

Інформація та комунікаційні технології – найістотніші сили впливу в ХХІ ст. Вони мають революційний вплив на спосіб життя людей, їх роботу та навчання, а також, безумовно, на бізнес та взаємодію з клієнтами. Сьогодні увесь світ має чудову нагоду взяти участь в утворенні економічного та суспільного зв'язку. Нова інформація та комунікаційні технології такі, як Інтернет, трансформують наше життя, роботу та навчання. Цілі нації, люди та фірми мають безпрецедентну можливість досягнути скорочення безробіття, поліпшення догляду за здоров'ям та станом освіти значно ефективніше ніж раніше. Компанії створюють цифрові можливості для людей зі всього світу. Цифрові можливості дають змогу підвищити життєвий рівень, швидше задовольнити потреби споживача, знизити вартість товарів та інформації.

Новітні інформаційні технології (ІТ) розширюють застосування Інтернету, за його допомогою відбувається навчання на відстані, управління природними ресурсами, обмін виробами та послугами або розширення використання інформації. Усе це призводить до